

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Varia ad hanc materiam spectantia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

latere fiat, aut stando vel sedendo, maxime autem præpostere si fiat more brutorum, aut viro succumbente.

Quale peccatum sit invertere modum.

Dicendum tamen nullo ex his modis, si servetur vas naturale, committi peccatum mortale, nisi impediatur generatio proles, quam raro impediiri asserunt Auctores citati, committitur tamen grave peccatum veniale: quare reprehendendi sunt à Confessario conjuges sic concumbentes, nisi iusta aliqua causa subsit, ut ob pinguedinem viri, aut ne suffocetur foetus in prægnante.

SECTIO QUARTA.

De legitimatione proles.

I. **Q**UÆRES primò: An proles ex parentibus voto castitatis astrictis, aut altero ad sacros ordines promotò concepta, sit illegitima? Respondetur, etsi uterque parens sit voto simplici castitatis astrictus, proles est legitima: ita Sanchez l. 9. d. 38. Ratio est, quia concipitur ex parentibus vero Matrimonio junctis.

Votum simplex Castitatis.

Votum solenne.

Si post Matrimonium ratum uterque vel alter conjux profiteatur in religione, & postea habeat copulam cum priore conjuge, proles inde concepta est illegitima & spuria, quia prius Matrimonium per professionem planè fuit dissolutum. Quod si post Matrimonium consummatum alter validè profiteatur, & postea habeant copulam, proles inde nata est legitima, cum verè adhuc subsistat Matrimonium: quod à fortiori sequitur si infcio vel reclamante altero conjuge emississet professionem; tunc enim professio est nulla.

Exceptio sacrorum Ordinum.

Idem dicendum de prole susceptà ex copulà cum uxore habità postquam vir vel consentiente uxore vel dissentiente est ad sacros ordines promotus post Matrimonium ratum aut consummatum; proles enim est legitima, cum validum sit Matrimonium, & in jure nihil statuat in contrarium, quod enim assertur ex c. *Literis* de filiis Presbyterorum, solum probat prolem illam fuisse irregularem, seu canonicè illegitimam, quoad ordines scilicet & beneficia, non civiliter seu quoad successionem & hæreditatem, & alios honores: ita Sanchez citatus.

II. *Filius naturalis.*

Quæres secundò: Quæ proles censeatur illegitima, & quomodo legitimetur? Illegitimus censeatur omnis qui non est ortus ex legitimo Matrimonio: Unde si ex soluto & solutà, præsertim concubinà domi retentà nascatur, dicitur *filius naturalis*, si ex adultero & solutà *nothus*, si demùm ex incestu, sacrilegio, aut fœminà conjugatà *spurius*. Si tamen contingat contrahi Matrimonium inter duos in facie Ecclesiæ, seu coram Parocho & testibus, invalidè tamen ob impedimentum occultum dirimens, si uterque, vel alter processit bonà fide, proles inde nata est legitima respectu sui & parentis qui bonà fide processit, non respectu alterius, qui proinde non gaudebit privilegio & jure legitimi parentis, nec succedet filio, filius tamen succedet illi: ita Sanchez l. 8. d. 34. n. 46. Bonacina de irregulartate d. 7. q. 2. p. 3. n. 3. & alii. Suarez tamen d. 50. de censuris, l. 3. n. 11. & Filiuc. t. 19. c. 5. n. 132. requirunt bonam fidem in utroque parente.

Quid faciat Matrimonium subsequens.

Filius illegitimus redditur legitimus per subsequens Matrimonium, modò parentes tempore

conceptionis aut nativitatis habiles essent ad contrahendum Matrimonium: ita Sanch. l. 8. d. 7. n. 19. Henriquez l. 13. c. 20. n. 14. Coninck d. 18. d. 12. Suarez tamen d. 50. l. 4. Filiu. n. 131. & alii nonnulli dicunt debere parentes fuisse habiles ad contrahendum tempore conceptionis ut proles legitimetur, & non sufficere esse habiles tempore quo proles nascitur.

Per Matrimonium itaque subsequens redditur proles idonea, non solum ad successionem & hæreditatem ac dignitates sæculares, sed ad sacros ordines & dignitates Ecclesiasticas, præterquam ad Cardinalatum; tollitur enim irregularitas cessante illius fundamento, idque licet Matrimonium illud nunquam consummetur, imò inquit Bonacina n. 6. cum aliis, ad hoc sufficit Matrimonium reputatum verum, quod tamen negat Suarez, Filiucius, & alii.

Tollitur per Matrimonium irregularitas.

Quæres tertio: An possit Summus Pontifex dispensare in voto solenni castitatis in religione, vel ordine sacro? Multi & graves Auctores negant, ut S. Th. 2. 2. q. 88. a. 11. Alb. Mag. dicens esse communem sententiam, Sotus & alii.

III.

Existimo tamen probabilius posse Pontificem dispensare in voto solenni castitatis religiose: ita Durandus, Richardus, Major, Navarrus, Tolletus in summâ l. 4. c. 18. n. 5. Henriquez l. 12. de Matrim. c. 5. n. 7. Sa verbo *Votum* n. 13. Valentia 2. 2. d. 6. q. 6. p. 7. Azor l. 12. c. 7. q. 1. Sanchez l. 8. d. 8. n. 7. ubi alios plurimos refert, Bonacina q. 3. p. 15. n. 2. Filiucius tr. 10. p. 2. c. 10. num. 303.

Negant multi.

Probabilius tamen est.

Ratio est, quia cum nulla appareat hujus rei repugnantia, & contingere possit causa valdè urgens cur hoc subinde fiat, ut si commune bonum alicujus regni inde dependeat, verisimile est Christum hanc potestatem in Ecclesià Vicario suo reliquisse. Deinde, cum Pontifex sæpius hac in re dispensarit, præsumendum est in dubio pro illius auctoritate, utpote cæi in Ecclesiæ administratione peculiariter à Spiritu Sancto assistitur.

Hujus rei ratio.

Esto autem dispensatio hac in re sipe iustà causâ data sit secundum probabiliores sententiam valida, licet tamen non sit sine eâ. Hinc à fortiori sequitur posse Pontificem dispensare in voto sacris ordinibus annexo, quo casu ubi is clericalem habitum exiit ad utendum dispensatione, nec privilegiis cleri gaudet amplius, nec subjacet oneribus, ut recitationi officii, &c. Quod secus quoad onera contingit in degradato, qui suâ culpâ amittit privilegia.

De voto sacri Ordinis annexo.

SECTIO QUINTA.

Varia ad hanc materiam spectantia.

I. **Q**UÆRES primò: An, & quomodo fornicatio sit peccatum mortale? Fornicatio est copula carnalis soluti cum solutâ, seu inter personas liberas à conjugio, voto, ordine, religione, & cognatione. Est autem fornicatio peccatum mortale; sic enim Apostolus ad Galatas 5. ait, Qui talia agunt regnum Dei non possidebunt: ita Lessius l. 4. c. 4. d. 7. Filiucius t. 30. c. 2. n. 39. Bonacina q. 4. p. 14. n. 3. Layman. l. 3. f. 4. n. 10. & alii communiter. Permitti tamen in Republicâ licet possunt meretrices, cum & Deus permittat subinde mala ut majora mala vitentur: ita omnes citati.

Quid sit fornicatio.

Est peccatum mortale.

Quæres,

Quid de famulus domini honoris causa comitantibus.

Quæres, an peccent famuli dominum honoris causa comitantes euntem ut fornicetur, concubinam rheda domum deferentes, & familia obsequia præstantes? Respondetur, excusari à peccato posse, si absque gravi damno subterfugere hæc officia non possint, sicut nec peccat famulus literas iustu heri ad concubinam scribens ut eod tali hora veniat, modò id malo animo non præstet, vel invitans ad peccandum: neque etiam peccat famulus tales literas aut munera deferens: si tamen literæ contineant invitationem ad peccandum, non potest eas ferre: ita Sanchez in summâ, l. i. c. 7. n. 22. & sequen. ubi benè addit majorem requiri in famulo causam ad hæc licitè præstanda, quò propius accedunt ad peccatum, ut ad deferendam eam domum, &c. quando autem solum remore concurrunt, ut in herum officii causâ comitando, & similibus, sufficit communis ratio famulatus.

Quid si deferant literas.

II.
De voto virginis.

Quæres secundo: Ad quid obliget votum virginis, & an contrahens Matrimonium cum voto castitatis, teneatur ingredi religionem ante consummationem? Quoad primum, si mens voventis fuit obligare se ad abstinendum ab omni actu venereo, est perinde ac si emisisset votum castitatis: sin autem expressa voventis intentio fuerit obligare se solum ad continentiam à primo actu quo amittitur virginitas, hoc actu commissio cessat obligatiq voti: ita Sanchez l. 9. d. 33. n. 7. Valentia to. 3. d. 6. q. 6. de Voto, p. 4. not. 2. Azor l. 11. c. 19. q. 14. & alii.

De ingressu religionis.

Quoad secundum, S. Th. in 4. d. 38. q. 1. a. 3. Scotus, Durandus, Caietanus, Navarrus, Toletus l. 4. c. 18. affirmant astrictum voto castitatis peccare mortaliter primâ vice consummando Matrimonium, & si non possit obtinere ut alter conjux cedat jure petendi, & ut uterque vivat castè in sæculo, debere ingredi religionem.

Non tenetur ingredi religionem ante consummationem Matrimonii.

Existimo tamen hujusmodi voto obstrictum non teneri religionem ingredi: ita Sotus, Henriquez l. 12. de Matrimonio c. 2. n. 8. Sa de impedimento voti, Sanchez l. 9. d. 34. n. 3. & alii. Ratio est, quia hoc habetur in Extrav. Joan. 22. Antiquæ concetrationi, tum quia obligans se ad aliquid, non censetur obligare se ad omnia media possibilia, sed solum ad media ordinaria, religio autem est medium valdè extraordinarium ac difficillimum, & perpetua servitus quâ quis omnem penitus libertatem amittit, unde sicut qui non potest magnam summam pecuniæ solvere, quam debet, non tenetur se vendere in servum, ita nec religioni mancipare ut servet votum castitatis. Et idem est quoad hoc etiamsi votum castitatis emissum sit post Matrimonium ratum, ut ex Joanne 22. vidimus de initiato sacris ordinibus.

Quid de bimestri ante consummationem.

Astrictus tamen voto castitatis non potest reddere debitum priori bimestri ante consummationem, nec si alter conjux commisit adulterium, & uno verbo quoties non tenetur ex lege justitiæ reddere, ita Sanchez l. 9. d. 6. n. 14. & alii: unde cassante fortiori vinculo justitiæ tenetur abstinere ab omni actu venereo. Qui verò post votum religionis ducit uxorem, tenetur intra bimestre ingredi, & similiter post consummationem, si alter conjux committat adulterium, vel alia quacunque datâ causâ eximente ipsum ab obligatione reddendi debitum.

III.
Variis modi petendi illiciti.

Quæres tertio: An possit, aut teneatur conjux reddere debitum petenti illicitè? Respondetur, posse, & teneri reddere petenti illicitè ob solam circumstantiam personæ, ut quia petens habet

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II,

votum castitatis, quia petit animo fornicario, &c. Ratio est, quia alter conjux habet jus petendi, & licet illicitè petat, non tamen injuste, cum petat rem suam, licet peccet quoad modum, sicut si Princeps conderet legem in se bonam, tenentur omnes illi obedire, licet is pravo animo eam conderet.

Aliud est si conjux petens amisisset jus petendi, ut quia commisit adulterium, contraxit affinitatem, cognationem spiritualem, &c. tunc enim non tenetur alter conjux reddere: ita Sanchez l. 9. d. 6. Bonacina q. 4. p. 3. Filiuc. tr. 10. p. 1. c. 9. n. 39. Coninck d. 34. d. 4. n. 28. Henriq. l. 11. c. 15. n. 8. Layman t. 10. p. 3. c. 1. n. 17. & alii. Si tamen uterque conjux emisisset votum castitatis, posset uterque, imo teneretur reddere petenti; neuter enim perdidit jus in corpus alterius.

Advertunt tamen Auctores, quando conjux potest commodè sine suo damno, aut absque timore odii aut incontinentiæ in conjuge petente cum peccato mortali, debere ex præcepto correctionis fraternæ eum monere ut desistat, sicut ubi quis apud se habet pecuniam alterius, qui illam repetit ut impendat luxuriosè, is si sine damno potest, & sit spes profectus, debet priusquam reddat fraternè monere, eumque à repetitione avertere, quod si nolit, tenetur eam reddere: ita Sanchez n. 5. Bonacina n. 3. & alii. Addit tamen Sanchez hoc in uxore respectu viri rarò contingere, sæpius in viro respectu uxoris ob imperium quod in illam habet.

Hinc à fortiori sequitur quoties petens peccat solum venialiter, posse absque omni culpâ, imo teneri alterum reddere, cum timor odii aut discordiæ, vel alia etiam levis causa ad hoc sufficiat: ita Auctores citati præter Bonacinam, qui n. 9. ait, non debere conjugem reddere, si circumstantia venialiter mala teneat se ex parto actus, ut si petat indebito modo quoad situm, &c. quod mihi videtur probabilius. Nec vel hîc, vel in priori casu cooperatur peccato alterius, cum nec directè concurrat, nempe incitando ut petat, nec indirectè, cum pravus finis petitionis non vitiet redditionem.

Si verò conjux petat illicitè ob circumstantiam tenentem se ex parte actus, ut in loco sacro, cum periculo mortis fœtus, &c. tenetur alter non reddere: ita Auctores citati. Ratio est, quia hic actus est in se illicitus, ac proinde ab utroque vitandus.

Quæres quarto: An conjuges petere aut reddere possint debitum superveniente inter eos affinitate, aut cognatione spiritali? Respondetur, eum qui scienter contraxit affinitatem cum suo conjuge, cognoscendo scilicet consanguineam aut consanguineum ejus in primo vel secundo gradu, vel etiam cognationem spiritualem, baptizando scilicet sine necessitate, aut tenendo communem filium, vel filium alterius conjugis in baptismo aut Confirmatione, non posse petere debitum, teneri tamen reddere: ita Valentia t. 4. d. 4. q. 2. p. 3. Henriquez l. 2. c. 28. Bonacina q. 4. p. 2. Sanchez l. 9. d. 26. n. 7. & alii, licet Suarez 3. p. q. 67. a. 8. & Coninck d. 34. d. 8. n. 69. cum aliis apud Sanchez citatum negent hunc privari jure petendi debitum, sicut nec privaretur uxor, quæ vi aut metu gravi cogitur committere incestum cum consanguineo viro in primo vel secundo gradu.

Dixi scienter; si enim hæc facta sint cum ignorantia juris (id est à nesciente prohibito esse ignorantia,

Quid si conjux amisisset jus petendi.

Tenetur inter alios monere conjugem illicitè petentem.

Quid si petens peccat solum venialiter.

Illicitum ex parte actus.

IV.
Resp. Non posse petere, debere reddere.

Quid si hæc facta sunt cum ignorantia.

Tom. II.

lege humanâ talem accessum vel baptismationem) aut facti (id est nesciendo esse consanguineam uxoris, aut filium communem, vel uxoris, &c.) imo etiam cum ignorantia pœnæ (si nimirum nesciat esse hanc pœnam huic facto assignatam) non privatur jure petendi: ita Auctores citati.

V. *In convictu humano licet.*

Quæres quintò: An liceat uxori communicare cum marito excommunicato vitando, & è contra? Respondetur, licere in convictu humano (non in divinis juxta probabiliorem sententiam, licet multi affirmant) ut reddendo & petendo debitum, in colloquiis familiaribus, administratione domus, mensâ, & similibus: ita Sanchez l. 9. d. 14. Bonacina de Excom. q. 2. p. 6. §. 2. n. 18. Henriquez l. 13. de Excom. c. 22. n. 2. Suarez tamen d. 15. de censuris f. 3. n. 6. Filiucius t. 13. c. 6. n. 103. & alii hoc limitant, nisi alter conjux ante Matrimonium noverit alterum esse excommunicatum.

Quid si factum sit divortium.

Si tamen factum sit divortium quoad habitationem inter conjuges, non possunt inter se communicare, sicut nec possunt in iis rebus propter quas lata est excommunicatio, ut si lata sit in causâ Matrimonii, eo quoddè de illius valore dubitetur, si conjux tunc cum alio conjuge excommunicato communicet petendo debitum, incidit in majorem excommunicationem: ita Auctores citati.

VI. *Tenetur in verbum, si*

Quæres sextò: Quando Parochus aut Confessarius teneatur monere pœnitentem de nullitate Matrimonii? Respondetur, si pœnitens in-

vincibiliter ignoret vel impedimentum facti (ut maritum ejus cum quâ contraxit Matrimonium vivere) vel impedimentum juris (ut si ante Matrimonium cognovit consanguineam uxoris intra secundum gradum, ignorans hoc esse impedimentum) tenetur Confessarius eum monere, si sit spes fore ut admonitio prosit, non tamen si hoc probabiliter non speret, vel sit periculum gravis damni, aut scandali: ita Sanchez l. 2. d. 38. Suarez de Pœnitentiâ d. 32. f. 4. n. 4. Henriq. l. 6. c. 27. n. 4. Filiucius tr. 10. p. 1. c. 3. n. 96. Bonacina q. 3. p. ultimo, Coninck. d. 8. de Pœnitentiâ d. 17. & alii.

Ratio est, quia Confessarius vel est pastor, vel loco pastoris, hujus autem proprium est pœnitentem in rebus necessariis instruere: cessat autem hæc obligatio ubi non est spes fructus; esset enim laqueum injicere, unde tenetur tunc tacere: & idem est licet ignorantia sit circa jus divinum aut naturale. Omnia tamen hæc intelligenda sunt, nisi ignorantia illa tendat in magnum præjudicium boni communis, ut si esset publica fama nullitatis illius Matrimonii.

Si tamen ignorantia sit vincibilis & culpabilis lethaliter, potest & tenetur Confessarius non dissimulare, sed debet eum monere: ita Sanch. n. 2. Bonacina, & alii, idque licet non speretur fructus, quia pœnitens jam antecederet est in statu peccati mortalis, & Sacramentum conferret indigno.

F I N I S.

INDEX